

1. Tausta, toimijat ja tavoite

Kuivatustoiminnassa muuttuneiden virtavesien kunnostus ja hoito (KURVI) -hankkeen päämääränä oli parantaa maatalouden kuivatustoiminnan heikentämien virtavesien ekologista tilaa. Hankkeessa toteutettiin Suomen ensimmäisen erityisiä luontoarvoja omaavan maatalouspuron ennallistaminen ja aloitettiin ennallistamisen hydromorfologisten ja ekologisten vaikutusten seuranta.

2. Keskeiset tulokset ja vaikuttavuus

1. **Hämeenkosken Kumianojan ennallistamishanke** herätti runsaasti mielenkiintoa alan toimijoiden ja yleisön keskuudessa. Kumianojan rantaniitty on laidunkäytössä, mistä syystä kohde soveltui hyvin uoman ennallistamiseen ja tulvimisen palauttamiseen niitylle. Kaikilla alueilla ennallistaminen ei kuitenkaan ole realistinen vaihtoehto luontoarvojen palauttamiseen. Intensiivisessä viljelykäytössä olevilla aluilla ennallistaminen voitaisiin toteuttaa muuttamalla maankäyttöä arvokkaiden uomaosuuksien sijaintialueella esimerkiksi laitumeksi tai kosteikkoalueeksi. Vaihtoehtoisesti alueilla luontoarvoja voidaan huomioida luonnonmukaisen peruskuivatuksen tai kalataloudellisten kunnostusten avulla.
2. Hankkeessa **arvioitiin ensimmäistä kertaa Suomessa luonnonmukaisten peruskuivatusuomien tulvatasanteiden hoitotarvetta ja annettiin suosituksia tulvatasanteiden hoitotoimenpiteille**. Erityisesti puuvartinen kasvillisuus tarjoaa suojaa eliölle ja lisää monimuotoisuutta uomassa. Mikäli uoma halutaan pitää avoimena on kasvillisuuden poisto suositeltavaa niittokauhalla 3-4 vuoden välein. Tulvatasanteiden madaltaminen kaivamalla tulee kyseeseen arviolta 20-40 vuoden välein. Hanke on sekä suoraan että välillisesti vaikuttanut kärkihankkeen tavoitteisiin, erityisesti ravinteiden ja kiintoaineen vesistökuormitusten vähentämisen kautta. **Suoria vaikutuksia on saatu toteutetuilla toimenpiteillä hankkeen kohdealueilla Hämeenkosken Kumianojalla, Nuuksion Myllypurolla ja Perniön Juottimenojalla.**
3. Lisäksi hankkeella on ollut välillisiä vaikutuksia, mm. hankkeen tuloksien pohjalta laadittavien tulvatasanteiden hoitosuosittelujen avulla voidaan osaltaan **edistää luonnonmukaisen peruskuivatuksen yleistymistä maatalousalueilla**. Selvitys tulvatasanteiden hoitotoimenpidetarpeesta auttaa ymmärtämään tulvatasanteellisten uomien elinkaarivaikutuksia.

3. Suositukset ja jatkotoimenpiteet

1. **Luontoarvojen ja maankuivatuksen yhteensovittaminen on mahdollista**, ja erilaisia menetelmiä luontoarvojen parantamiseksi maatalousalueiden puroissa on olemassa. Yhteensovittaminen vaatii kuitenkin aina tilannekohtaista arviointia sopivan menetelmän tunnistamiseksi.
2. Kumianojan ennallistamisen vaikutusten seuranta varten luotiin KURVI-hankkeessa seurantaohjelma. **Ekologisten ja morfologisten vaikutusten arvioimiseksi seuranta on välttämätöntä**. Hyvällä seurantatiedolla voitaisiin kiistatta osoittaa ennallistamisen hyödyt, mikä palvelisi purojen ennallistamisen laaja-alaisempaa toteuttamista maatalousympäristössä
3. **On tarpeen kehittää mekanismeja ja ohjauskeinoja soveltuvien luontoarvoiltaan tärkeiden puroalueiden ennallistamiseen intensiivisen viljelyn alueella.**
4. **Tulvatasanteiden hoitotoimenpiteiden jalkauttaminen laaja-alaiseen käytäntöön edellyttäisi hyviä esimerkkejä ja kokeiluja hoitotoimenpiteistä**. Lisäksi tietoa hoitotoimenpiteiden vaikutuksista on vähän, joten hankkeessa olisi tarve myös selvittää erilaisten hoitotoimenpiteiden vaikutuksia ravinteiden ja kiintoaineen pidätykseen.